

Plynová krize ještě neskončila – energetická bezpečnost Evropy stojí na nejistých základech

 infokurýr.cz/n/2024/11/04/plynova-krize-jeste-neskoncila-energeticka-bezpecnost-evropy-stoji-na-nejistych-zakladech

kurýr

4. listopadu 2024

Nedávný vývoj na evropském trhu s plynem vykresluje znepokojivý obraz. Zatímco politici činitelé před rokem oznámili konec plynové krize, současná realita ukazuje jinou situaci: navzdory plným zásobníkům zůstává Evropa zranitelná.

Varovné signály jsou jasné. Minulý týden evropské referenční ceny plynu dosáhly svého ročního maxima, což vyvolala ztráta produkce v Norsku. Nizozemský nástroj pro převod titulů (TTF) se vyšplhal na 43,68 eur za megawatthodinu – úroveň, která nebyla zaznamenána od prosince 2023. Obzvláště alarmující je, že k tomuto cenovému skoku došlo navzdory téměř úplnému zaplnění evropských zásobníků plynu.

Závislost na norském plynu – v současnosti asi 30 procent potřeb EU – se ukazuje jako dvousečná zbraň. Když musela státní energetická společnost Equinor zastavit výrobu na důležité platformě kvůli alarmu detektoru kouře, trhy okamžitě nervózně zareagovaly. Zatímco Equinor ujistil, že vývozní závazky nejsou ohroženy, incident odhalil křehkou povahu evropské bezpečnosti dodávek.

Ironií situace jsou stále značné dodávky ruského plynu. Přes veškerou sankční rétoriku zůstává Rusko druhým největším dodavatelem plynu do EU. Oficiální čísla hovoří sama za sebe: ruský podíl na dovozu plynu do EU klesl ze 45 procent v roce 2021 na stále působivých 18 procent do června 2024. To dokonce převyšuje tolik vychvalované dodávky do USA.

Evropská komise se snaží prodat vynucené snížení poptávky o 138 miliard metrů krychlových mezi srpnem 2022 a květnem 2024 jako úspěšný příběh. Cena tohoto „příběhu o úspěchu“ je však vysoká:

společnosti se musí zavřít kvůli raketově rostoucím nákladům na energii a evropská průmyslová základna eroduje.

Aby toho nebylo málo, Ukrajina oznámila, že neprodlouží smlouvu o tranzitu plynu s Ruskem. Tento plynovod je – vedle kapalného plynu – poslední zbývající přepravní cestou ruského plynu do EU. S Ázerbájdžánem probíhají jednání o náhradních dodávkách, ale i ty by dokázaly zaplnit jen část mezery a paradoxně by vyžadovaly swapovou dohodu s Ruskem.

Kim Fustier, vedoucí evropského výzkumu ropy a zemního plynu v HSBC, varuje: Situace v oblasti dodávek plynu v Evropě se může v roce 2025 ve srovnání s rokem 2024 ještě zhoršit. V nejhorším případě existuje riziko, že úroveň skladování klesne na kritických 30 procent – což je jasný kontrast s pohodlnými 58 procenty loňské zimy.

Nepříjemnou pravdou je, že Evropa přežila poslední dvě zimy z velké části díky mírným teplotám. Udržitelná energetická bezpečnost však nemůže být postavena na meteorologickém štěstí. První předpovědi počasí na nadcházející zimu nejsou příliš optimistické. Tolik vychvalovaná diverzifikace dodávek plynu se ukazuje jako složitější a časově náročnější, než se očekávalo. Nové terminály LNG v USA potrvají roky, protože celosvětová konkurence o zkapalněný zemní plyn – zejména s Asií – se stále zahřívá. Evropská plynová krize neskončila.

INFOKURÝR